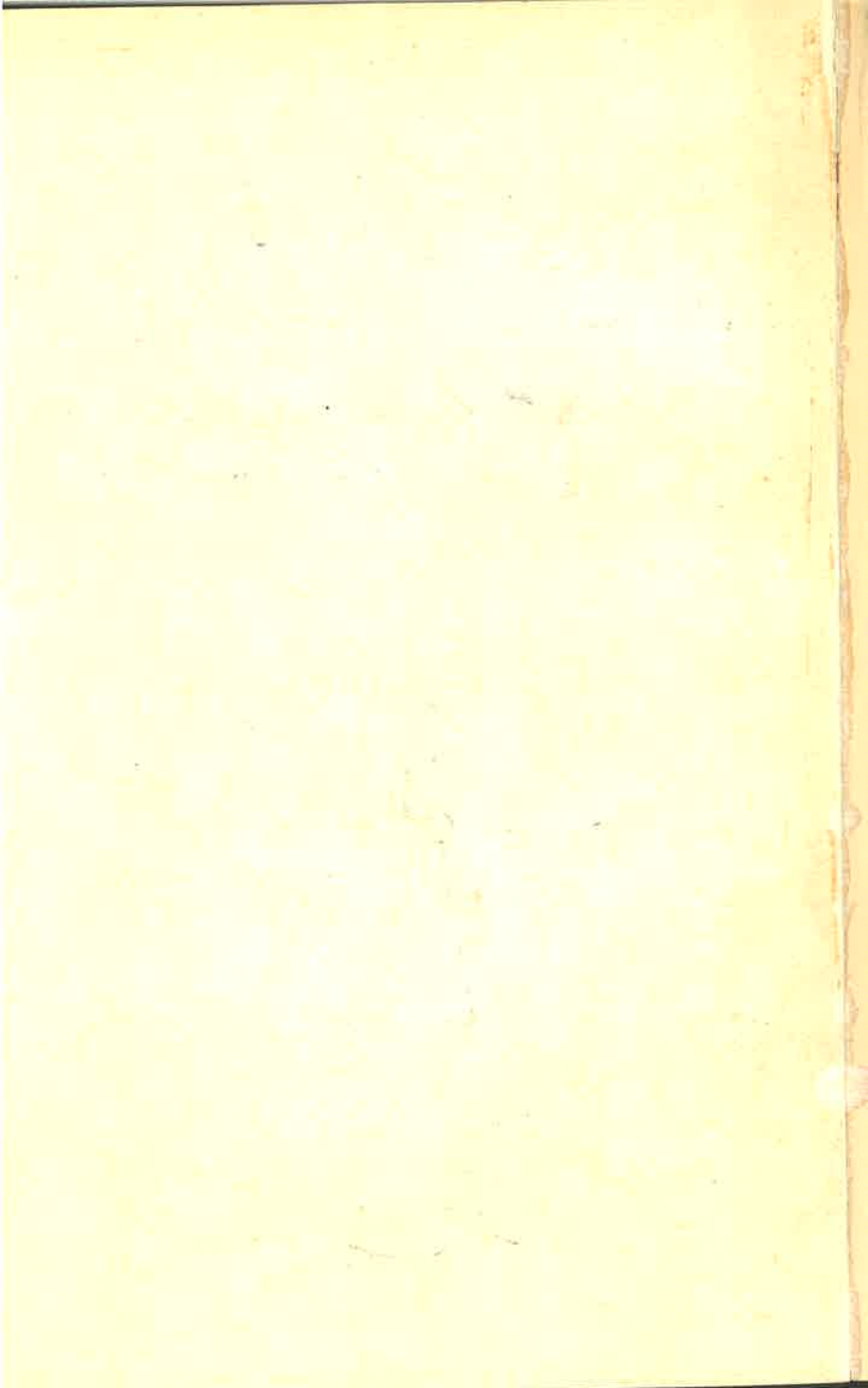

KEDİYİ NİÇİN ÖLDÜRDÜM ?

EBUBEKİR PAMUKÇU

EBUBEKİR PAMUKÇU

**KEDİYİ
NİÇİN ÖLDÜRDÜM?**

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

1210 72

Penza Altai
 Sengylomul
 9-8-79
 C. Sengylomul

KİTAP EDİNME ve YAZIŞMA:
P.K. 42 ÜSKÜDAR

Kapak ve İç Desenler :

CEMAL KARABAŞ

Kapak Baskısı :

KELEBEK MATBAASI

Klişeler :

NASİP KLİŞE

Dizgi :

AYYILDIZ MATBAASI

Baskı :

EREN BASİMEVİ

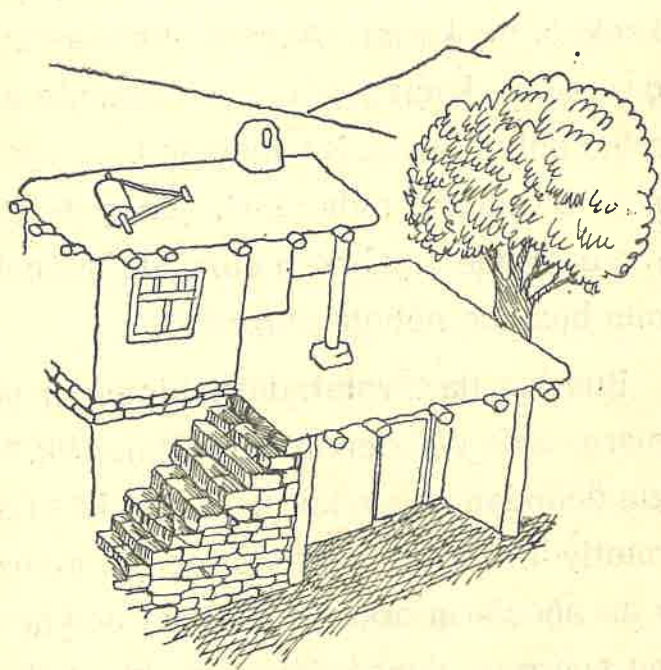
Baskı Tarihi :

OCAK - 1979

Okulda, öğretmenlerimden not alma ereğiyle tuttuklarımın dışında hiç anı defterim olmadı. Birkaç kez günü gününe anılarımı yazmayı denediysem de, bu yazma işi birkaç günden fazla sürmedi. Nedenini pek

bilmiyorum ama sıkıcı geldi bana bu iş. Bu sıkıcılık belki de her gün aynı şeyleri yazma zorunda kalışimdandı. Oysa şimdi düşünüyorum da, yazmayı sürdürseydim, hep aynı şeyleri yazmış olmayacaktım; değişmeyen hiçbir şey yok çünkü. Ama bu değişme öyle birden değil de ağır ağır olmakta. Çoğumuz küçük zaman aralıkları içinde olagelen bu küçücük değişiklikleri ayırdedememekteyiz.

Örneğin, çok yıllar öncesinde, Budaran'daki «ben» le şimdiki «ben» arasında çok ayırım var... Donsuz, çıplak ayaklarını sürüyerek çapaklı gözlerini ovalayan kara bir çocuk düşünün. Ağzı burnu biribirine karışmış, kirli, çamurlu, tozlu, cılız, aç... Bir de bu çocuğun yanına koca bir adam yerleştirin. Dilerseniz el ele tutunsunlar... İşte Sevgili Çocuklar, bu, el ele tutuşturduğunuz iki insan da benim.

Bir evimiz vardı Budaran'da; akmayan bir derenin kıyısında, yamaca yaslanmış, küçücük bir ev.

Evimiz yamaca yaslanmış olduğundan, önden bakılınca iki katlı; arkadansa yerden yüksekliği bir karıştı. Akşam olup da köyün nağırısı, sığırsı, keçisi yabandan dönende evin üzerine doluşurlardı. Bu nedenle ben, ağabeyim ya da ablalarımından biri, güneş Korkeyni'nin üzerinde alçalırken elimizde değneklerle damın başında nöbete dururduk.

Budaran'da tuvalet, diğer bir adıyla yüznumara ya da WC denen şeyi bilmezdik. Evimizin önünden geçen kör dere tüm köylünün tuvaletiydi. Dere boyuna geziye çıktığınızda her an ağaçların arkasında ya da açıkta donunu sıyırmış ıkanı dört beş kişi bulmak olanaklıydı. Bu açık hava boşaltmasından ötürü erkekler mutluydular. Delikanlı ağabeyler çok zaman karşı karşıya oturup ıkına-

raktan yanık türkölere dururlardı. Daha olgunları günlük işlerini anlatırlardı birbirlerine. Bu bakımdan derenin en söyleşili zamanı akşam üzeriydi. Ama ne yazık ki annelerimiz, ablalarımız bu dereboyu yarenliklerinden yararlanamıyorlardı. Kadındılar çünkü. Onlar da kadınlıklarından ötürü bu işi ahırlarda, hayvan gübrelerinin içinde yapmak zorundaydılar.

Yaz boyunca yelin aşağıdan getirdiği kokulara alışkındık. Yadırgamıyorduk da. Çünkü bu koku sonradan başımıza tebelleş olmamıştı ki; biz onun içinde büyümüştük. Belki de onsuz bir dünyayı yadırgıyorduk. Kim bilir.

Evimizi unutamıyorum bir türlü. Çocukluğumun en güzel günlerini o evde geçirdiğimi rahatlıkla söyleyebilirim.

Küçücüktü evimiz. Altta daracık bir ahır vardı; otumuzu, samanımızı doldururduk.

Ahırın üstü, yani damı taraça olurdu. Taraçanın bitişiğindeyse, yamaca yaslı olarak tek gözlü evimiz gece gündüz dereye bakar dururdu.

İki miydi, üç mü? Birkaç keçimiz vardı. Ben, ağabeyim, üç ablam, annem... keçilerimizle aynı odayı paylaşırdık.

Odamızda sürekli tüttürmeye çalıştığımız bir ocağımız vardı; ama asıl ısı kaynağımız keçilerimizdi. Onlardan yana, dışkı kokularına bulanmış olarak sürekli bir buğu gelirdi. Sıcak sıcak buğular mis kokardı; cılız gövdelerimizi sarar, ciğerlerimizi doldurur, kanımıza girerek ısıtırdı bizi.

Babamız mı? Babamız da vardı elbet. Daha doğrusu var olduğunu biliyordum ben. Babam, bizden birkaç yüz metre içeride, üçüncü eşiyile, kayınbabasından kalma büyük bahçenin içindeki büyük evde otururdu. Doğru dürüst göremezdik. O evdeki yakışık-

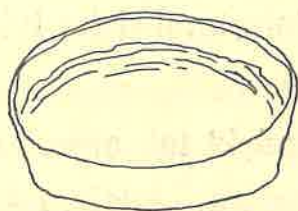
lı adamın babamız olduğunu biliyordum; o kadar... O bahçe... O elmalar, iri iri narlar, cam gibi parıldayan erikler... ağzımızı sulandırır, yüreğimizin yağını eritirdi. Çalmak için nice planlar kurardık arkadaşlarla. Fakat, bahçeyi çepeçevre saran kalın çitlerde tavukların açtıkları geçitler bile hemen kapatılırdı. Ama biz de az değildik. Begzo'nun bahçesinden çalabiliyorduk da bundan mı çalamayacaktık... Köpeklerin, çitlerin altından açtıkları geçitleri kollardık. Bir gedik bulduk mu ard arda sürterdik bahçenin içine. Soluğumuzu keserekten narlara uzanırken çok kez de babamın kaynanasına kaptırırdık paçayı. Paçayı kaptırdık mıydı da dayak yemeden kurtulamazdık yaşlı kadının elinden.

Kaç yaşındaydım, anımsamıyorum ama her çocuk gibi ben de donsuzdum. Dokuma bir fistanım vardı. Annem, sürekli yırtıklarını onarır onarır geçirirdi sırtıma. Ayaklarım

da daha naylon, ayakkabı, lastik gibi şeylerle tanışmamışlardı. Kışın soğuğa alışarak, yazın yakıcı ateşte kavrularak yolları tozudururdum.

O yaz, sevincim her zamankinden fazlaydı. Evde anneme, ağabeyime, ablalarım karşı biraz daha dikleşebiliyor, verilen bazı işlere «yapmam» diyebiliyordum. Ben de artık bir kişilik iyesiydim. Sokakları yel gibi geçerken sanki köyün tüm kadınları ardımdan imrenerek bakarlardı bana. Küçük çocuklarsa gerçekten yaltaklanarak fır dönerlerdi çevremde. Onların derdini biliyordum: Armut. Ha... Sahi söylemeyi unutmuşum; o yaz Şıço'nun armudunu yarıya almıştı annem...

Yarıcılığın ne demek olduğunu bazıları-
nızın bilemeyeceğini düşünerek kısaca anlata-
tayım: Yarıcılık, malı çok olanla malı hiç ol-
mayanlar arasında süregelen bir ilişkidir.

Malı çok olanın, üretimde hiçbir işlevi yoktur. Malı hiç olmayan, yani yarıcı, ötekinin malı üzerinde tüm varlığıyla çalışarak üretim yapar. Bu yeni üretilen şeyler mal iyesi ile yarıcı arasında bölüşülür. Tabi Çocuklar, bunun daha başka kuralları da var. Fakat ben o denli anlatıp kafanızı karıştırmayayım. Fazlasını da, büyüyünce kendiniz araştırır öğrenirsiniz.

Şıço'nun armudunu yarıya almamız yeni değildi. Her yıl yarıya alırdık o armudu. Ağabeyimle birlikte beklerdik. Bu yılsa, ben artık büyümüş olduğumdan ağabeyim başka işlere bakıyordu; armudun tek koruyucusu bendim.

Sevincimin nedenini şimdi daha iyi anlıyor olmalısınız.

Gerçi köyün uzağındaki tek armut ağacını akşama dek çocuklara, kuşlara karşı beklemek biraz sıkıcıydı ama olsun... Ben

büyümüşüm ya... Önemli olan da buydu. Hem armutlar olgunlaşınca toplanacak; Şığo ile bölüşülecek; bize düşenler eve taşınacaktı. İşte o zaman, yani sapsarı armutları otun içine gömeceğimiz zaman annem, abalarım, ağabeyim nasıl imrenerek bakacaklardı bana. Üstünlüğüm salt oraya dek de değildi; kış boyu sürecekti. Karakışta ocağın başında biribirimize sokularaktan bal gibi armutlara batırılan her dişle benim artık adam olduğum yeniden vurgulanacaktı. Öyle ya, ben olmasam bu güzelim armutları zor bulurlardı. Değil mi ya?..

Bu yaz, işlerimden biri de yoğurt bekçiliği.

O yoğurt bekleme işi yok mu ya... «Hiç sevmediğin iş ne?» diye sorsalardı bana, duraksamadan «yoğurt bekçiliği» derdim. Öylesine soğumuştum bu işten. Geceleri düşlerimin çoğuna yoğurt bekçiliği zorla el kor-

du... «Yoğurt bekçiliği de neymiş?» demeyin. Belki de biraz haklısınız ama, ah o kedi olmasa! O kedi olmasa!.. En iyisi mi size anlatabayım bu yoğurt işini :

Annem sabahleyin erkenden, soğuması için yoğurdu leğene boşaltıp taraçaya kordu. Ben de çapaklı gözlerle yoğurdun başına çömelir, onu beklerdim. Kuşlardan, kedilerden korurdum yoğurdumuzu. Bu süre içinde annem, ağabeyim, ablalarım da başka işlere bakarlardı.

Hiçbir şeyi yoğurda yanaştırmıyorum ama bir kedi var ki, her gün dayak attırıyor bana. Biraz gözlerim yumulsa kedinin ağız şapırtısını duyardım. Tabi kedinin yoğurda bulanan bıyıkları da annemin gözünden hiç kaçmazdı. Kaçmayınca da maşa kafama, kıcıma iner iner dururdu.

Kedinin yüzünden yoğurdu da, ayranı da, yağı da sevmez olmuştum. Bunlar olma-

saydı bu kediyle uğraşmayacaktım. Kediyle uğraşma işi olmayınca da dayak olmayacaktı. Fakat ben istesem de istemesem de yoğurt olacaktı. Yaşamımızı sürdürebilmek için o gerekliydi çünkü.

Dikkat ettim, kedi uyur gibi yapıp beni uyutuyordu hep. Sabahın alacakaranlığının uyuşukluğu zaten beni sürekli çekiyordu uykuya. Kedinin uyumakta olduğunu görünce tüm Budaran yük olur, göz kapaklarıma binerdi. Ben gözlerimi yumunca da ağız şapırtıları başlardı kedinin.

Bir sabah ben de kediyi gerçekten uyutmaya karar verdim. Onun bana yaptığı oyunu bu kez ben ona oynayacaktım.

Yine karşı karşıyayız kediyle...

Bakıştık. Ben kurnaz kurnaz kinle gülümserken onun gözlerinde de aynı kurnazlığı gördüm. «Gül gül!..» dedim içimden, «şimdi görürsün!»

Hemen gözlerimi yumdum. Sözde, onun beni uyutuşu gibi ben de onu uyutacaktım. Bu düşünceyle kedinin uyumasını bekledim.

Böylece ne denli zaman geçti, bilmiyorum... Kafama, sırtıma, kışıma inen maşayla yerimden fırladım... Annem çılgınca bağırıyor, boyuna vuruyor, bir yandan da «Yoğurt gitti!.. Eyvah!.. Yoğurt gitti!» diye dövünüyordu.

Bir de leğene baktım ki... Eyvah!.. Yoğurt yarıya inmemiş mi? Meğerse kediyi uyutmaya çalışırken uyumuşum.

Evden kaçtım...

O gün öğleden sonraydı... Sultan Ablam beni amcamın evinde buldu; armutları toplamaya gidecektik.

Gittik armut toplamaya.

Ablalarım çıktılar ağacın üzerine. Kısa zamanda büyük bir sepet armut topladılar. Bu arada ben de neşeyle onları izliyor, yere

düşen armutları okşuyordum. Bu armutlar benim değil miydi? Öyle ya, bir yaz boyu onları çocuklardan, kuşlardan koruyan bendim.

Bir zaman sonra ablalarım indiler ağaçtan. Toplayabileceklerini toplamışlardı. Dal uçlarında birkaç tane kalmıştı. Onları da, yeğni olduğumdan ben alacaktım.

Hemen tırmandım ağaca... Köyde ağaca tırmanmada yaşıtlarımdan beni geçecek yoktu. En zor ağaçlara kolayca tırmanır, en çıkılmayacak dallara çıkardım. Hele bugün iş daha başka.

Aşağıdan ablalarım imrenerek bakıyorlardı bana. Altan kara kıcıma, şeylerime bakarken gülmüşler miydi bilmiyorum. Belki de erkek kardeşlerinden ötürü gurur duymuşlardı.

Aşağıdan ablalarımın bana bakmaları beni olduğumdan fazla yiğitlendirdi. Ağaç daha yüksek oldaydı. Allah'ın yanına dek çı-

kabileceğimi geçirdim usumdan.

Armutları koparıp koparıp atıyordum aşağıya. Her armudu atışımda ablalarımın sevinçle ışıldayan gözleriyle karşılaşıyordum.

Birden bir çatırtı oldu. Kendimi boşlukta buldum. Dallara çarpa çarpa iniyordum aşağı... ki, inmem bir yerde durdu; fistanım bir budağa takılmıştı. Budağa takılı olarak havada sallanmakta olduğumu anlayınca neler düşündüm, bilmem ama çok korktuğum kuşkusuz.

Oradan nasıl indirildiğimi de anımsamıyorum. O olaydan anımsadığım tek şey, bir oda, tozlu bir kitap ve yakışıklı bir adam... Beni babamın evine getirmişlerdi ivedi. Çok korkmuştum armuttan düşerken. Bu korkunun bana zarar vermemesi için babam okuyacaktı.

Beni babamın karşısına oturtular. Ba-

bam açtı tozlu kitabı. Okudu, okudu, yüzüme doğru kapadı. Her kapayışında tozlu bir küf kokusu soluğumu kesiyordu.

Okuma işi bittikten sonra babam başımı okşadı. Gövdemde bir ılıklik duydum. İlk kez bir adamın eli, dövmek için değil, okşamak için başıma değiyordu. Hem, üstelik bu yakışıklı adam babamdı. Gözlerim buğulandı.

Hıçkırıklar gelip boğazıma düğümlemişken, babamın kaynanası iri bir ayva tutuşturdu elime. Bir tane de Fahri'ye verdi.

Fahri kolumdan çekti :

«Hadi, oynayalım.»

Ayaklarımı sürüyerek Fahri'yle dışarı çıktım. Ayvama okşadım, kokladım uzun süre.

Bir zaman sonra armuttan düşüşümü falan unuttum. Ama ya kedi? Gelip kafamın içine oturdu. Ne olur, o da biraz anlayışlı olsaydı? Biraz da başkalarının yoğurduna da-

dansaydı ya...

Akşam olmasını hiç istemiyorum... Akşam olunca, ardından gece gelecek... Gece-
nin sonu da sabah. Yine yoğurt, yine kedi, yi-
ne dayak. Bu gün bitmesin istiyorum, bitme-
sin! Ne bu gün bitsin, ne akşam olsun, ne ge-
ce, ne sabah... Ne yoğurt, ne kedi, ne da-
yak...

Fakat güneşin umurunda mıyım ben? O,
göz açıp kapayıncaya dek battı Korkeyni'nin
oralarda.

İşte akşam oldu. Bir şeyler yapmalı. Ya
da sabahleyin kimse uyanmadan kaçmalı.
Kaçıp da nereye giderim ben? Amcam gile
giderim. Ya amcam da döverse? Yo... Am-
cam dövmez, sever beni. Sever sevmesine
ya, annem beni arayıp da orada bulamaz mı?
Bulunca da kemiklerimi tuz buz etmez mi?

Sonunda öyle bir karara vardım ki, bir-
den büyümüş olduğumu sezdim. Evet, erkek-

tim. Erkek olduğum için de öldürecektim kediyi. Başka yolu yoktu bu işin. Mademki o, yoğurdumuzu yiyordu, üstelik onun yüzünden bunca zamandır dayak yiyordum... ben de onu öldürecektim.

Bu kez başladım planlarımı öldürme üzerine kurmaya.

O gece kararımı verdim; planlarımı yaptım; rahatlamış olarak uyudum.

Gece hep kediyle bakıştık. Kurnaz kurnaz göz kırptıyordu bana. Ben de aynı kurnaz bakışlarla yanıtlıyordum göz kırpışlarını.

Annemin, yorganı üzerimden sert çekişle uyandığımda tüm köylü uyanmıştı. Kuşların, davarların, kadınların sesleri birbirine karışıyordu. Dereden yana gelen kollar insan seslerini de birlikte getiriyordu.

Yazın dışarıda yatardık tüm köylü. Dam başına, taraçaya atılan döşeklere serilirdik. Sabaha dek üstümüzden püfür püfür esen

yelin altında terleye terleye uyurduk. Sabahları uyandığımızda çoğu kez yataklarımızın üzerinde bir karış toz birikmiş olurdu.

Bu gece yel fazla esmediğinden toz da pek yoktu. Gözlerim tozdan kapanmamış olduğuna göre de yüzümü yıkamama gerek yoktu.

Yoğurt leğeni yine taraçada saçakların başında duruyordu. Kedi yoktu ortalıkta. Oysa ben bu işi bugün bitirmek istiyordum. Bugün yapamasam, başka bir zaman yapamayacağım gibi bir sezgi vardı içimde. Bu nedenle, kedinin bulunmayışına üzülüyordum da diyebilirim.

Taşı sımsıkı kavrayan elimi eteğimin altında saklayarak başladım beklemeye.

Korkmuyordum artık kediden. Zaten şimdiye dek de hiç korkmamıştım ya. Şimdiye dek ondan korkmam, salt beni anneme dövdürdüğü içindi. Neyseki artık bu korku

da bitiyordu; çünkü bugün kediyi mutlaka öldürecektim.

Eteğimin altında, taşı tutma eğitimi yapıyordum. Eviriyor, çeviriyor, sımsıkı kavırıyor, çakı gibi keskin köşelerini okşuyordum.

Leyek'teki çift ağacın arkası gittikçe aydınlanıyordu. Gözüm sık sık Leyek'e doğru kaydıkça, o ağaçlar ışığa yaslanmış olarak biraz daha büyüyordu.

Sabahları zamanı ölçme aracımız Leyek, akşamlarıysa Korkeyni idi. Saat denen şeyi bilmezdik. Belki Budaran'da biliniyordu da bizim ev habersizdi öyle bir şeyden. Bizim, öğleye dek Leyek'imiz, öğleden sonra da Korkeyni'miz vardı saat olarak.

Leyek'teki çift ağacın yaslandığı ışık çoğaldı, çoğaldı... Kedi daha yoktu. Leyek'teki ışık andan ana parlamasını sürdürdü... Kedi görünmüyordu. Derken, güneş ilk ışın-

larını Leyek'ten aşağıya doğru tel tel sarkıttı. Yamaç, ışıklı gölgeli sabahı haber verdi. Yer yer çiğli otların parlaklığı güneşin ışınlarıyla bir olup bana dek uzandı. Ama kedi bugün yoktu. Belki de gelmeyecekti.

Güneş bir karış yükseldi... Bir değnek... Değneği geçti güneşin yüksekliği. Annem neredeyse tuluğa doldurmak üzere yoğurdu almaya gelecek. Fakat kedi daha yok ortalıkta.

Birden gözüme ilişti : Merdivenden yana karnını yere sürüyerek yaklaşıyordu. Uyuymuşcasına gözlerimi yumarken, taşı atmaya hazırladım kendimi.

Kedi yaklaştı, yaklaştı... Bir iki adım kala durdu. Yüzüme doğru baktı. Gözlerimi kapalı görünce karnını kaldırdı yerden. Tüylerini kabartarak silkelendi. Yine baktı gözlerime. Uyuduğuma iyice kanaat getirmiş olacak ki gözleri sevinçle parladı. Ama yine de

önlemi elden bırakmamak için karnını yere yapıştırdı. Ama bu kez biraz daha yiğitlenmiş olarak yaklaşıyordu.

Bir sıcaklık bastı gövde mi... O an usuma Abdurrahman geldi; Fahri geldi; İzzet... Böbürlenerek anlatacaktım kediye nasıl öldürdüğümü. Biraz şaşkınlıkla, biraz beğeniy-le, daha çok da kıskançlıkla bakacaklardı bana. Hele o İzzet... Hele o İzzet... Kıskançlık-tan çatlayacaktı. Kendini içimizde en güçlü sanıyordu. Fakat daha bir kedi öldürememişti. Ya ben? Ya ben?!...

İşte... İşte kedi. Yaklaştı yoğurda. Yaklaştı, yaklaştı... Başını leğenin içine doğru uzattı.

Birden kolumu bir yay gibi gerip taşı olanca gücümle fırlattım. Kedi, başına gelen taşla, yıldırımla çarpılmışcasına sarsıldı. Olduğu yerde bir iki kez debelendi. Son debelenişiyle saçaktan aşağıya yuvarlandı.

Sevindim mi, korktum mu? Pek belli de-
ğildi. Heyecanlıydım. Saçağın başına gidip
aşağıya bakamadım bir türlü.

Sevinç, korku, heyecan... Terlemeye
başladım. Kanın damarlarımda hızlı hızlı do-
laştığını seziyordum. Üçyüz altmış damarım
birden ayaklanmıştı. Kediye öldürmüştüm.
Kedi yoktu artık. O olmayınca yoğurdumuzu
da yiyemeyecekti. O yoğurdumuzu yiyeme-
yince de anemden dayak yemiyecektim.

Sevgili Çocuklar, şimdiye dek bu olayı
büyük bir giz olarak sakladım. Fakat çok za-
man usuma gelip gelip takıldı. Şimdi size
bunları yazarken, o, ıslıl ıslıl gözleriyle bana
bakmakta. Çok eskiden kalma buruk bir acı
yüreğimden çıkıp kalemimin ucunda donuk-
laşmakta.

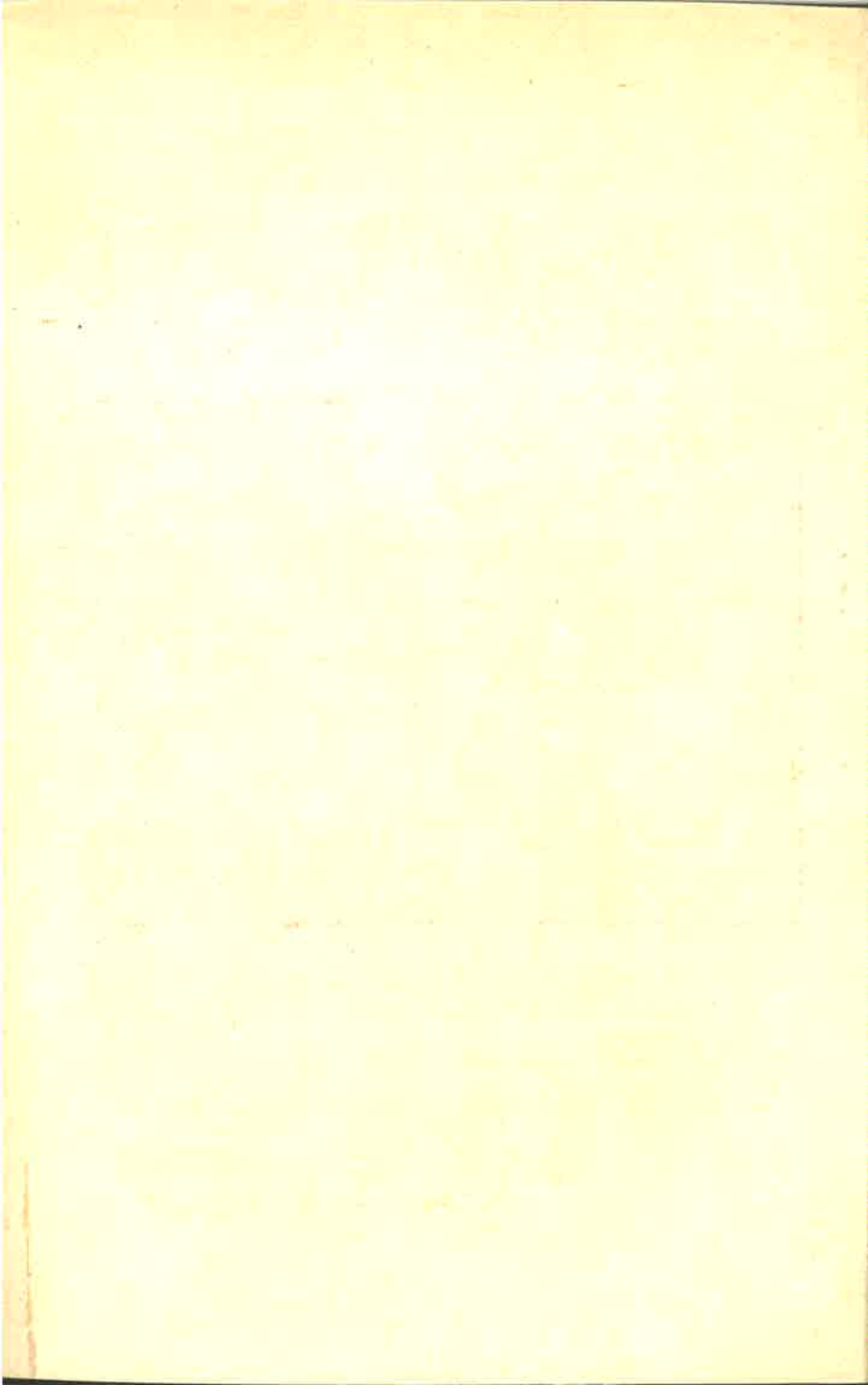
EBUBEKİR PAMUKÇU'NUN YAPITLARI :

Kurtuluş Savaşı : Şiirler - 1970

Mezarlığı Unutmak : Şiirler - 1973

Ozanlar ve Yazarlar : İnceleme - 1976

Kediyi Niçin Öldürdüm ? : Çocuk Öyküsü - 1979

... Odamızda sürekli t  t  rmeye çalıştığımız bir ocağımız vardı. Ama asıl ısı kaynağımız ke ilerimizdi. Onlardan yana, dışkı kokularına bulanmış olarak sürekli bir buğu gelirdi. Sıcak sıcak buğular mis kokardı; cılız g  vdelerimizi sarar, ciğerlerimizi doldurur, kanımıza girerek ısıtırdı bizi ...